

Handläggare
Malin Wadeborn-Loohufvud
Telefon: 08-50815044**Till**
Skarpnäcks stadsdelsnämnd
2025-08-28

Remiss av Lekvärdesriktlinjer – utformning av förskole- och skolgårdar

Svar på remiss från kommunstyrelsen, KS 2025/935

Förvaltningens förslag till beslut

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Sammanfattning

Stadsdelsnämnden har mottagit remiss från kommunstyrelsen *Lekvärdesriktlinjer – utformning av förskole- och skolgårdar*. Riktlinjerna syftar till att säkerställa att Stockholms förskole- och skolgårdar uppnår de goda lekvärden som staden eftersträvar och att de samhällsviktiga synergier som gårdarna skapar når sin fulla potential. Vidare ska riktlinjerna användas av samtliga nämnder, bolag och privata aktörer vid planering av placering, storlek och utformning av förskolegårdar och skolgårdar. Lekvärdesriktlinjerna är uppdelade i ett huvuddokument tillsammans med två bilagor. *Lekvärdesriktlinjer, utformning av förskole- och skolgårdar*, beskriver kunskapsläge och grundläggande förutsättningar för att skapa goda lekmiljöer utomhus. Bilaga ett består av ett stödmaterial gällande lekvärden i praktiken. Bilaga två ett beräkningsverktyg avseende gårdens lekytefaktor (LYF) som ska fyllas i under planering och upprustning.

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att Stockholms stad har en tydlig gemensam bild av vad som är en god utemiljö för barn i förskola och skola. Förvaltningen ser att riktlinjerna blir ett viktigt stöd både vid projektering och upprustning av förskolor och skolor. Det är av yttersta vikt att berörd stadsdelsförvaltning blir involverad tidigt i planprocessen inför nybyggnation av förskolor. Detta för att kunna säkerställa att gårdar uppnår godkända värden i enlighet med riktlinjerna.

Förvaltningen ser slutligen positivt på att lekens värde för barn tydligt lyfts fram i riktlinjerna och att det finns en tydlig koppling till aktuell forskning och förskolans läroplan.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har mottagit remiss från kommunstyrelsen *Lekvärdesriktlinjer – utformning av förskole- och skolgårdar*. Remissen ska vara besvarad senast den 16 september 2025. Stockholm ska vara en stad som ger plats åt barn och unga. I enlighet med barnkonventionen ska staden säkerställa alla barns rätt till en god uppväxtmiljö. Lekvärdesriktlinjerna är ett verktyg för att uppfylla det ansvaret.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2023 gavs utbildningsnämnden i uppdrag att i samarbete med förskolenämnden, stadsbyggnadsnämnden, stadsdelsnämnderna och SISAB, att ta fram och införa lekvärdesriktlinjer för förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska säkra tillräckliga yttorlekar. I budget 2024 utökades uppdraget med att inkludera kommunstyrelsen i samverkan och att riktlinjerna även skulle säkra en hög pedagogisk kvalitet samt grönska i utemiljön.

Lekvärdesriktlinjer ska så långt som möjligt vara styrande för såväl kommunala som fristående förskolor och skolor. Riktlinjerna syftar till att säkerställa att Stockholms förskole- och skolgårdar uppnår de goda lekvärden som staden eftersträvar och att de samhällsviktiga synergier som gårdarna skapar når sin fulla potential. Vidare ska lekvärdesriktlinjerna användas av samtliga nämnder, bolag och privata aktörer vid planering av placering, storlek och utformning av förskolegårdar och skolgårdar. Riktlinjerna ska användas vid planering av nya gårdar och vid upprustningar av befintliga gårdar.

Lekvärdesriktlinjerna är uppdelade i ett huvuddokument tillsammans med två bilagor. *Lekvärdesriktlinjer, utformning av förskole- och skolgårdar* beskriver kunskapsläge och grundläggande förutsättningar för att skapa goda lekmiljöer utomhus. Riktlinjerna beskriver Stockholms stads ambitioner avseende utformning av friytor på förskole- och skolgårdar. Bilaga ett beskriver hur gårdarnas friytor ska disponeras och utformas för att uppnå goda lekvärden. Bilaga två är ett beräkningsverktyg, Lekytefaktor (LYF) som ska fyllas i under planering och upprustning. Verktöget bedöms i två steg. Steg ett är tomtens beskaffenhet; friyta, topografi och naturmark. Steg två är hur friytan aktiveras med zonering, aktiviteter och gestaltning. Lekvärdesriktlinjerna fastslår att stadens förskole- och skolgårdar ska ge lek i grön och naturlig miljö. Flera studier visar på sambandet mellan gröna miljöer och barns utveckling.

Gröna utemiljöer främjar lek och samspel mellan barn och unga oberoende av ålder, kön och eventuella funktionsnedsättningar. Barn och unga återhämtar sig även bättre i gröna miljöer i stället för en byggd traditionell lekplatsmiljö. Genom att utöka, bevara och förvalta grönområden skapas goda synergieffekter inom miljö och hållbarhet. Klimatanpassning, biologisk mångfald och reduktion av växthusgaser till atmosfären är alla områden som gagnas av att använda sig av mer naturligt material och mindre hårdgjorda ytor.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom förskoleavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen samt i pensionärsrådet den 21 augusti 2025.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att Stockholms stad har en tydlig gemensam bild av vad som är en god utemiljö för barn i förskola och skola. Förvaltningen ser att riktlinjerna blir ett viktigt stöd både vid projektering och upprustning av förskolor och skolor.

Det är av yttersta vikt att berörd stadsdelsförvaltning blir involverad tidigt i planprocessen inför nybyggnation av förskolor. Detta för att kunna säkerställa att gårdar uppnår godkända värden i enlighet med riktlinjerna. Förvaltningen ser dock att det kan finnas utmaningar avseende att uppnå lekytefaktorn (LYF) särskilt i innerstadens förutsättningar avseende tillgång till mark. Vid implementering av riktlinjerna ser förvaltningen att det blir angeläget att utbilda lokalstrateger, avdelningschefer och andra relevanta funktioner. Bland annat för att LYF ska bli en självklar del vid projektering och utveckling av skol- och förskolegårdar. Förvaltningen ser slutligen positivt på att lekens värde för barn tydligt lyfts fram i riktlinjerna och att det finns en tydlig koppling till aktuell forskning och förskolans läroplan.

Stadsdelsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Jonas Lauri
Stadsdelsdirektör
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Johanna Hult
Avdelningschef
Skarpnäcks stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Lekvärdesriktlinjer - utformning av förskole- och skolgårdar
2. Stödmaterial, Lekvärden i praktiken
3. Beräkningsverktyget, Lekytefaktor

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Jonas Lauri, Stadsdelsdirektör	2025-08-13
Johanna Hult, Avdelningschef	2025-08-13